

Мирослав Іванович Жалдак — визначний український науковець і педагог, спеціаліст у сфері математичного моделювання та інформаційних технологій. Його наукові досягнення суттєво вплинули на розвиток освіти, зокрема на впровадження сучасних інформаційних технологій у навчальний процес. Жалдак відіграв

важливу роль у розробці методик використання комп'ютерів у викладанні шкільних предметів, що підвищило якість навчання та створило нові можливості для вчителів і учнів.

Мирослав Іванович Жалдак народився 15 серпня 1937 року в родині вчителів у селі Лазірки (колишнього Лазірівського, нині Оржицького району) Полтавської області. У 1944 році він почав навчання в школі села Тарандинці (колишнього Лазірівського, нині Лубенського району) Полтавської області, яку завершив у 1954 році. Того ж року М. І. Жалдак вступив на механіко-математичний факультет Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка, який закінчив у 1959 році. Він належав до першого випуску факультету, де за спеціальністю "математика" випускникам, включно з М. І. Жалдаком, вперше було присвоєно кваліфікацію математика-обчислювача.

Після закінчення університету свою трудову діяльність молодий фахівець розпочав у місті Тула як інженер у номерному конструкторському бюро. З 1960 року він розпочав викладацьку

кар'єру, обіймаючи посаду асистента кафедри вищої математики в Київському вищому інженерному радіотехнічному училищі.

У 1960 році він вступив до заочної аспірантури при кафедрі вищої математики Київського державного інституту харчової промисловості (нині – Національний університет харчових технологій) під керівництвом доктора фізико-математичних наук, професора С. І. Зуховицького (1908–1994). У 1962 році Жалдак почав працювати в Київському державному педагогічному інституті імені О. М. Горького (нині – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова), де пройшов усі етапи професійного розвитку: від аспіранта і молодшого наукового співробітника науково-дослідної електронно-обчислювальної лабораторії до асистента, старшого викладача, доцента, завідувача кафедри, професора та академіка НАПН України.

Мирослав Іванович, працюючи на посадах, пов'язаних із розробкою математичного забезпечення для вирішення важливих народногосподарських завдань, здобував досвід у науковій діяльності, навчався організовувати колективну роботу та ефективно керувати діяльністю своїх співробітників. Захист кандидатської дисертації з фізико-математичних наук у 1965 році та присвоєння звання доцента кафедри вищої математики у 1970 році стали логічним підсумком цього етапу його науково-дослідної та педагогічної діяльності.

З 1980 року Мирослав Іванович обіймав посаду завідувача кафедри вищої математики, а з 1989 року — завідувача кафедри інформатики. Після введення у шкільну програму навчальної

дисципліни "Основи інформатики та обчислювальної техніки" в 1985 році він зосередив свої зусилля на підготовці вчителів до викладання цієї нової галузі. На той час виникла значна потреба у фахівцях, які не лише володіли основами програмування, але й могли ефективно навчати учнів інформатики.

Цей період став справжнім випробуванням для Мирослава Івановича. Він читав лекції для вчителів, проводив семінари, готував навчальні посібники для вчителів та учнів, перекладав українською мовою інструкції до апаратного і програмного забезпечення, а також створював методичні вказівки щодо їх застосування. У цей час вийшли його перші україномовні посібники та підручники з інформатики. Завдяки його старанням навколо Мирослава Івановича сформувалася команда математиків, програмістів та фахівців з апаратного й програмного забезпечення, яка стала основою кафедри інформатики НПУ імені М. П. Драгоманова.

Мирослав Іванович формулює ключові ідеї щодо впровадження обчислювальної техніки в освітній процес, зокрема у викладанні математики та інформатики в школах, а також у підготовці вчителів до її використання. Він бере активну участь у розробці перших версій програмного забезпечення сімейства GRAN для комп'ютерів Yamaha та EOM CM 1425. Основні принципи, закладені в ці програми, включають доступність для учнів у виконанні операцій з навчальними об'єктами, "дружній" інтерфейс і строгий науковий підхід, що забезпечило тривале використання цих програм.

Навчальний і науковий потенціал програмного забезпечення сімейства GRAN виходить за рамки викладання лише математики та

інформатики, оскільки ці інструменти також широко застосовуються у викладанні фізики, економіки та для аналізу педагогічних експериментів. Програмне забезпечення отримало визнання не тільки в Україні, але й за кордоном, зокрема активно використовується в Польщі.

Захист докторської дисертації з педагогічних наук у 1990 році та присвоєння вченого звання професора в 1991 році стали важливим визнанням наукових досягнень Мирослава Івановича та становлення його власної наукової школи. Він є визнаним експертом у галузі обчислювальної математики, теорії та методики викладання інформатики й математики. Мирослав Іванович досліджує проблеми комп'ютерно-орієнтованих систем навчання природничих дисциплін у школах і вищих навчальних закладах. Його праці, як і роботи його учнів, присвячені розробці змісту й цілей навчання.

Важливий внесок його наукової школи полягає у формуванні педагогічних вимог до засобів навчання нового покоління, орієнтованих на ефективне використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі.

Вагомість внеску Мирослава Івановича у розвиток української педагогічної науки підтверджується його обранням членом-кореспондентом Академії педагогічних наук України у 1992 році, а згодом дійсним членом (академіком) у 1995 році. Він активно працює над науково-педагогічними та організаційними проектами, включаючи обґрунтування цілей і цінностей національної системи освіти, створення новітніх підручників і навчальних посібників, розвиток інформаційних технологій та комп'ютеризацію освітнього

процесу. Мирослав Іванович також зосереджується на підготовці науково-педагогічних кадрів через аспірантуру та докторантуру.

Його глибокі знання в галузі математики та педагогіки дозволяють йому бути вимогливим до своїх учнів, що забезпечує високу якість їхніх наукових робіт і підтримує престиж "Наукової школи академіка Жалдака". Серед його учнів — десять докторів наук, включно з Н. В. Морзе (2003), Г. О. Михаліним (2004), С. А. Раковим (2005), Ю. В. Триусом (2005) та іншими, а також тридцять кандидатів наук.

Мирослав Іванович був удостоєний багатьох нагород протягом свого життя. Він став ветераном праці у 1987 році, був відзначений як відмінник народної освіти УРСР у тому ж році, а в 1989 році отримав звання відмінника освіти СРСР. У 2000 році йому було присвоєно звання заслуженого діяча науки і техніки України, а в 2004 році — відмінника освіти України. У 2005 році Мирослав Іванович отримав Почесну грамоту Кабінету Міністрів України, а в 2010 році — відзнаку НАН України "За підготовку наукової зміни" і Почесну грамоту Верховної Ради України "За особливі заслуги перед українським народом".

На жаль, 26 лютого 2021 року Мирослав Іванович помер від серцевої недостатності в місті Ржищів Київської області, де й був похований. Його професіоналізм, принциповість, працьовитість та людяність залишили незабутній слід у серцях колег, підлеглих та вчителів України. Завдяки його відданій праці українська математична та інформатична освіта продовжує впевнено розвиватися на світовому рівні. Усі, хто мав честь працювати з ним,

відзначали його високу ерудицію, організаторські здібності та глибоку відданість своїй справі.

Використані джерела:

1. <https://esu.com.ua/article-20312>
2. <http://biography.nbuv.gov.ua/data/data/bibliogr/2982.pdf>

Підготувала: студентка групи ПМОм-11 Плетеня Олена